

JURYSDYKCJA PODATKOWA W CYBERPRZESTRZENI

Model międzynarodowego
opodatkowania dochodu

Rafał Lipniewicz

JURYSDYKCJA PODATKOWA W CYBERPRZESTRZENI

Model międzynarodowego
opodatkowania dochodu

Rafał Lipniewicz

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2013/11/D/HS5/01399

Stan prawny na 31 sierpnia 2018 r.

Recenzent

Dr hab. Dominik Mączyński, prof. UAM

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne

Anna Krzesz

Łamanie

Wolters Kluwer Polska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-821-1

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

„W dawnych czasach królowie wykorzystywali do gromadzenia dochodów głównie podatki od ziemi (...), jakże ironiczne byłoby, gdyby w dobie komputerów postindustrialny świat zmuszony był do powrotu do tego przedindustrialnego systemu podatkowego”.

The Economist, 31 maja 1997 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I	
Suwerenność państwa w sferze podatkowej	21
1. Uwagi wprowadzające	21
2. Geneza i ewolucja idei suwerenności państwa	23
3. Współczesne ujęcie suwerenności państwa	31
4. Suwerenność państwa a prawo międzynarodowe	37
4.1. Prawo międzynarodowe w ujęciu teoretycznym	37
4.2. Znaczenie idei suwerenności państwa w międzynarodowym porządku normatywnym	39
5. Suwerenność państwa w warunkach globalizacji przedsiębiorstw	43
6. Suwerenność podatkowa państwa	47
Rozdział II	
Jurysdykcja podatkowa państwa	57
1. Jurysdykcja państwa w teorii prawa międzynarodowego ..	57
2. Pojęcie jurysdykcji podatkowej państwa.....	61
3. Uzasadnienie jurysdykcji podatkowej państwa w ujęciu teoretycznym	65
4. Kategoryzacja jurysdykcji podatkowej.....	78
5. Zakres (zasięg) jurysdykcji podatkowej państwa	84
6. Zasada terytorialności a jurysdykcja podatkowa na gruncie podatków dochodowych.....	89

6.1. Terytorium w prawie międzynarodowym.....	89
6.2. Zasada terytorialności jako paradygmat jurysdykcji podatkowej	93
7. Kollizja jurysdykcji podatkowych – międzynarodowe podwójne opodatkowanie	99

Rozdział III

Zasady międzynarodowego opodatkowania dochodu

w ujęciu postulatycznym.....	105
1. Uwagi wprowadzające	105
2. Zasada neutralności podatkowej.....	107
3. Zasada sprawiedliwości podatkowej.....	116
4. Zasada efektywności (dogodności) administracyjnej.....	121

Rozdział IV

Paradygmat rezydencji jako determinant zakresu

jurysdykcji podatkowej państwa	125
1. Uwagi wprowadzające	125
2. Ekonomiczne uzasadnienie jurysdykcji podatkowej opartej na zasadzie rezydencji	130
3. Zasady międzynarodowego opodatkowania dochodu a paradygmat rezydencji.....	135
4. Normatywna konstrukcja rezydencji podatkowej w odniesieniu do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.....	139
4.1. Rezydencja podatkowa oparta na aspektach formalnych	139
4.2. Rezydencja podatkowa oparta na okolicznościach faktycznych.....	142
5. Konstrukcja prawna rezydencji podatkowej spółek.....	146
5.1. Uwagi wprowadzające	146
5.2. Rezydencja podatkowa spółek oparta na kryteriach formalnych	150
5.3. Rezydencja podatkowa spółek oparta na okolicznościach faktycznych	151

Rozdział V**Jurysdykcja podatkowa bazująca na kryterium lokalizacji**

źródła dochodu	157
1. Uwagi wprowadzające	157
2. Ekonomiczne uzasadnienie jurysdykcji podatkowej opartej na zasadzie źródła	160
3. Zasady międzynarodowego opodatkowania dochodu a paradygmat źródła.....	164
4. Kryteria lokalizacji źródła dochodów	168

Rozdział VI**Jurysdykcja podatkowa w ujęciu modelowym**..... 177

1. Modele konwencji podatkowych – charakter prawny i znaczenie.....	177
2. Modelowa kategoryzacja dochodów a podział roszczeń podatkowych	187
3. Rezydencja podatkowa w konwencjach modelowych OECD i ONZ.....	192
3.1. Konstrukcja prawna	192
3.2. Kolidzja rezydencji podatkowych	194
4. Paradygmat źródła w konwencjach modelowych OECD i ONZ.....	201
4.1. Dochody aktywne	201
4.2. Identyfikacja lokalizacji źródła w kontekście dochodów pasywnych.....	212
5. Modelowe normy podziału roszczeń podatkowych państw	216
5.1. Uwagi ogólne.....	216
5.2. Modelowa reguła alokacyjna oparta na zasadzie niedzielonej jurysdykcji państwa rezydencji	220
5.3. Modelowa reguła alokacyjna oparta na zasadzie niedzielonej jurysdykcji państwa źródła.....	228
5.4. Modelowa reguła alokacyjna oparta na zasadzie jurysdykcji dzielonej	229

Rozdział VII

Cyberprzestrzeń – aspekty technologiczne, aksjologiczne i ekonomiczne	249
1. Sieci komputerowe jako technologiczne uwarunkowanie cyberprzestrzeni	249
2. Pojęcie i natura cyberprzestrzeni	259
3. Cyberprzestrzeń jako środowisko dla działalności przedsiębiorstw – gospodarka cyfrowa.....	266
4. Gospodarka cyfrowa a modele biznesowe przedsiębiorstw	275

Rozdział VIII

Cyfryzacja działalności gospodarczej a model międzynarodowego opodatkowania dochodu	289
1. Uwagi wprowadzające	289
2. Suwerenność i jurysdykcja podatkowa w cyberprzestrzeni	293
3. Rezydencja podatkowa w gospodarce cyfrowej	302
4. Koncepcja lokalizacji źródła dochodu w warunkach gospodarki cyfrowej.....	307
5. Kategoryzacja dochodów w warunkach gospodarki cyfrowej.....	316
6. Aksjomat obecności (aktywności) na terytorium państwa a modelowe normy podziału zakresu władztwa podatkowego	328
6.1. Uwagi wprowadzające	328
6.2. Kryterium obecności (aktywności) przedsiębiorstwa w państwie źródła w wymiarze przedmiotowym	333
6.3. Obecność (aktywność) przedsiębiorstwa w wymiarze podmiotowym w państwie źródła	347
6.4. Alokacja dochodu do zagranicznego zakładu w kontekście gospodarki cyfrowej	352

Rozdział IX

Docelowy model podziału zakresu jurysdykcji podatkowej w warunkach gospodarki cyfrowej	357
1. Uwagi wprowadzające	357

2. Koncepcje zakładające preferencję państwa źródła w podziale zakresu władztwa podatkowego dochodów z gospodarki cyfrowej.....	360
2.1. Podatek u źródła (<i>withholding tax</i>) dla międzynarodowych transakcji w gospodarce cyfrowej jako alternatywa (uzupełnienie) dla instytucji zakładu zagranicznego	360
2.2. Podatek wyrównawczy w państwie źródła dla dochodów z gospodarki cyfrowej	370
2.3. Obecność ekonomiczna lub cyfrowa przedsiębiorstwa jako nowy paradygmat zakładu w państwie źródła	374
3. Unilateralne (regionalne) regulacje dla opodatkowania dochodów z gospodarki cyfrowej.....	388
4. Propozycja modelu opartego na zasadzie rezydencji z mechanizmem transgranicznego clearing'u	396
Zakończenie	405
Bibliografia	409

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

AOA	-	authorized OECD approach
BEPS	-	Base Erosion Profit Shifting
BIT	-	Bulletin of International Taxation
CEN	-	capital export neutrality
CFC	-	controlled foreign company
CIN	-	capital import neutrality
CLEN	-	capital and labour export neutrality
CLIN	-	capital and labour import neutrality
CON	-	capital ownership neutrality
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
IBFD	-	International Bureau of Fiscal Documentation
ICT	-	information and communication technologies (technologie informacyjne i komunikacyjne)
konwencja modelowa OECD	-	Konwencja modelowa Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w sprawie podatków od dochodu i majątku
konwencja modelowa ONZ	-	Konwencja modelowa Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie unikania podwójnego opodatkowania między państwami rozwiniętymi a rozwijającymi się
konwencja wiedeńska	-	Konwencja wiedeńska o prawie traktatów z 23.05.1969 r. (Dz.U. z 1990 r. Nr 74, poz. 439)
Kw. Pr. Podat.	-	Kwartalnik Prawa Podatkowego
NSA	-	Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	-	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PiP	-	Państwo i Prawo
RPEiS	-	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
TS UE	-	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	-	wojewódzki sąd administracyjny
WTJ	-	World Tax Journal

WSTĘP

Międzynarodowe prawo podatkowe stanowi jeden z obszarów normatywnych, który z uwagi na procesy globalizacyjne systematycznie zyskuje na znaczeniu. Obecnie nakładają się na siebie dwa zjawiska redefiniujące modele i struktury prowadzenia działalności gospodarczej: postępująca liberalizacja międzynarodowej wymiany handlowej oraz wypieranie tradycyjnych „materialnych” przejawów aktywności biznesowej przez towary i usługi wytwarzane i dostarczane przy użyciu protokołów komunikacyjnych w ramach struktury sieciowej (dobra cyfrowe). Powoduje to, iż dotychczasowa konstrukcja międzynarodowego prawa podatkowego – ukształtowana zasadniczo w drugiej połowie XX w. – doznaje istotnych ograniczeń, będących konsekwencją fundamentalnych założeń, na których zostało ono ufundowane. Trzon międzynarodowego prawa podatkowego stanowi globalna sieć umów międzynarodowych w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu, zawieranych między państwami. Wraz z regulacjami krajowymi umowy służą przede wszystkim usystematyzowanemu podziałowi władztwa podatkowego między umawiającymi się państwami. Wszystkie regulacje szczególne umów międzynarodowych i prawa krajowego w sferze podatków oparte są przy tym na zasadzie terytorialności. Podatkowa zasada terytorialności nierozzerwalnie związana jest z pojęciem suwerenności, które używane jest w prawie międzynarodowym dla określenia statusu państwa w stosunkach międzynarodowych oraz dla podkreślenia swobody państwa w wykonywaniu jego kompetencji. W sferze prawa podatkowego suwerenność wyraża się w podziale władztwa podatkowego w celu określenia prawa pierwszeństwa w opodatkowaniu określonych stanów bądź czynności. Państwo politycznie i podatkowo suwerenne może sprawować całkowitą władzę podatkową wewnątrz swojego terytorium;

może w szczególności decydować o współistnieniu na tym terytorium dwóch lub większej liczby systemów podatkowych mających węższą lub szerszą autonomię i utrzymywać między nimi relacje określone w danym przypadku w drodze umów lub regulacji prawa wewnętrznego.

Wyrazem suwerenności podatkowej jest jurysdykcja podatkowa związana z terytorium danego państwa, która jest – zarówno zewnętrznie, jak i wewnętrznie – nieograniczona i wyraża się wobec pozostałych państw wykonywaniem wyłącznego autorytetu podatkowego w zakresie aktów ustawodawczych, administracyjnych i sądowniczych w obrębie terytorialnej strefy władczej.

Jednym z głównych celów umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania jest zatem regulowanie sporów mogących wynikać z nakładania się kompetencji podatkowych państw, związanych z faktem, iż niemal wszystkie państwa jednocześnie stosują dwie reguły (zasady) opodatkowywania dochodów¹: regułę rezydencji, gdzie opodatkowaniu podlegają wszelkie dochody danego podmiotu, który ma miejsce zamieszkania (siedzibę) na terytorium danego państwa, niezależnie od miejsca (źródła) ich powstania, oraz regułę źródła, gdzie – niezależnie od miejsca zamieszkania (siedziby) podmiotu – opodatkowaniu w danym państwie podlegać będą tylko te dochody, które w państwie tym powstały. Szczególnie w odniesieniu do zasady źródła konkretyzacja zakresu jurysdykcji podatkowej danego państwa odbywa się w oparciu o paradygmat terytorium państwa definiowanego przepisami międzynarodowego prawa publicznego. O ile w przypadku transakcji mających za przedmiot dobra o charakterze materialnym paradygmat ów jest w pełni

¹ Z uwagi na fakt, iż w zarówno w międzynarodowym prawie podatkowym, jak i w krajowych przepisach prawa podatkowego dla celów umów podatkowych stosowane są pojęcia przychodu, przychodu brutto, przychodu netto, zysku, dochodu brutto, dochodu netto, pojęcie „dochodu” używane w niniejszej monografii nie ma wyłącznie znaczenia księgowo-podatkowego jako nadwyżki przychodów nad kosztami ich uzyskania, a służy jako generalny kwantyfikatory przysporzeń finansowych uzyskiwanych (generowanych) przez określone podmioty w sytuacjach transgranicznych w kontekście zakresu i uzasadnienia jurysdykcji podatkowej zainteresowanych państw. Natomiast w odniesieniu do konkretnych regulacji międzynarodowego prawa podatkowego czy przepisów prawa podatkowego poszczególnych państw używany zakres pojęciowy odnosi się precyzyjnie do stosowanej tam nomenklatury.

adekwatny i efektywny, o tyle w przypadku bezpośredniego handlu elektronicznego – gdzie transakcje odbywają się wyłącznie z wykorzystaniem sieci teleinformatycznej, a dobra będące jej przedmiotem mają postać zdematerializowaną – zasada terytorialności prowadzić może do niezamierzonego przez dane państwo/państwa nieopodatkowania zdarzeń bądź sytuacji, które oceniane w sposób faktyczny powinny podlegać opodatkowaniu, jednakże pozostają poza zasięgiem jurysdykcji podatkowej zainteresowanego państwa, gdyż nie jest spełnione normatywne kryterium lokalizacji na jego terytorium źródła przychodów (dochodów, majątku) bądź – w niektórych przypadkach – kryterium rezydencji podatnika na terytorium tegoż państwa.

Suwerenność podatkowa to współcześnie zdolność państwa do prowadzenia polityki podatkowej nieograniczonej wpływami zewnętrznymi. Rozwój gospodarki cyfrowej (*digital economy*) ogranicza zaś suwerenność podatkową związaną z tzw. zdolnością administracyjną – państwa tracą bowiem nie tyle prawo do nakładania podatków, ile możliwość ich skutecznego poboru.

Celem głównym monografii jest analiza prawnych i ekonomicznych aspektów podatkowej zasady terytorialności, stanowiącej węzłowy paradygmat jurysdykcji podatkowej – wyrażającej się współcześnie prawem państw do obejmowania opodatkowaniem czynności, które na tym terytorium są dokonywane – w kontekście systemu bezpośredniego handlu elektronicznego, opartego całkowicie na wykorzystaniu sieci teleinformatycznych i odnoszącego się do dóbr o charakterze niematerialnym (gospodarki cyfrowej). Celem szczegółowym monografii jest poddanie naukowej weryfikacji wybranych postanowień konwencji modelowych (OECD, ONZ), na których wzorowane są umowy podatkowe między państwami, pod kątem ich efektywności wobec zmieniających się procesów gospodarczych i modeli biznesowych w gospodarce cyfrowej. Stosowane obecnie regulacje międzynarodowego prawa podatkowego służące rozgraniczaniu jurysdykcji podatkowej (władztwa podatkowego) pomiędzy państwami, oparte na kryterium „terytorium państwa”, rodzą bowiem zasadnicze wątpliwości interpretacyjne w przypadku pewnych rodzajów działalności i transakcji dokonywanych drogą elektroniczną, prowadząc tym samym do niezamierzonego nieopodatkowania sze-

regu zdarzeń gospodarczych i zmniejszenia dochodów podatkowych państw. Perspektywa badawcza nie jest wszakże ukierunkowana na kazuistyczną analizę konsekwencji podatkowych poszczególnych modeli biznesowych przedsiębiorstw operujących w cyberprzestrzeni, co – zważywszy na dynamikę zmian – byłoby skazane na niepowodzenie. Poddane analizie wybrane, w mojej opinii – reprezentatywne, przykłady działalności przedsiębiorstw w warunkach gospodarki cyfrowej stanowią punkt wyjścia do rozważań zarówno nad istotą jurysdykcji podatkowej współczesnego państwa, jak i zaadaptowanego w skali międzynarodowej modelu rozdziału roszczeń podatkowych między państwami z perspektywy realnych kompetencji państw do wykonywania swej jurysdykcji podatkowej w nowym cyfrowym świecie.

Celem szczegółowym monografii jest również analiza dotychczasowego dorobku doktryny międzynarodowego prawa podatkowego w zakresie proponowanych koncepcji nowego modelu międzynarodowego opodatkowania dochodu generowanego w cyberprzestrzeni, zarówno pod kątem założeń teoretycznych, jak i możliwych implikacji natury pragmatycznej.

W monografii przyjęto następujące hipotezy badawcze:

- 1) w efekcie dynamicznego rozwoju bezpośredniego handlu elektronicznego – gdzie wszystkie etapy transakcji odbywają się „w środowisku wirtualnym” – państwa, które współcześnie określają istotny zakres swej jurysdykcji podatkowej w oparciu o zasadę terytorialności, i gdzie zlokalizowane jest źródło dochodów transgranicznych, nie mogą owej jurysdykcji wykonywać w sposób efektywny, tracąc tym samym przynależne dochody budżetowe,
- 2) zasadne jest opracowanie nowego modelu podziału władztwa podatkowego państw w odniesieniu do globalnej elektronicznej wymiany handlowej opartego na paradygmacie rezydencji podatkowej, który zagwarantowałby większą skuteczność kontroli i poboru zobowiązań podatkowych powstałych na skutek komunikacji komputerowej opartej na kodowaniu danych w określonej postaci energii i przesłaniu jej za pomocą ośrodka transmisyjnego.

Badania, których efekty prezentowane są w niniejszej monografii, należą do badań koncepcyjnych, opierających się na systematycznym przeglądzie istniejącej literatury przedmiotu, dokumentów analitycznych organizacji międzynarodowych oraz analizie regulacji prawnych. W ramach metodologii szczególnej podstawowe znaczenie ma metoda ekonomicznej analizy prawa, której narzędzia zostały wykorzystane do oceny efektywności regulacji międzynarodowego prawa podatkowego normujących podział zakresu władztwa podatkowego między państwami w zderzeniu z dynamicznym rozwojem wirtualnej gospodarki opartej na sieciach komputerowych².

Charakter pracy oraz założone cele badawcze wymagają zastosowania zarówno metodologii ogólnej do oceny relacji poglądów i stwierdzeń do teorii i praw naukowych w postępowaniu badawczym oraz w zakresie weryfikowania wyników i ustaleń badawczych, jak i metodologii szczególnej, właściwej dla nauk prawnych i nauk ekonomicznych. Wykorzystana została metoda analizy i krytyki piśmiennictwa w odniesieniu do dotychczasowego dorobku naukowego w zakresie badań nad jurysdykcją podatkową jako instytucją prawną i ekonomiczną. Natomiast kluczowymi metodami wykorzystywanymi w pracach badawczych odnoszących się do problematyki współczesnego normatywnego ujęcia podziału władztwa podatkowego między państwami jest metoda językowo-logiczna oraz metoda ekonomicznej analizy prawa.

² Pod pojęciem sieci komputerowych rozumie się obecnie nie tylko zbiór komputerów, ale też innych urządzeń połączonych z sobą kanałami komunikacyjnymi oraz oprogramowaniem.

Rozdział I

SUWERENNOŚĆ PAŃSTWA W SFERZE PODATKOWEJ

1. Uwagi wprowadzające

Jurysdykcja państwa, również w sferze podatkowej, warunkowana jest posiadaniem przez nie atrybutu suwerenności. Suwerenność jest pojęciem wieloznacznym i nie ma jednego, powszechnie akceptowanego znaczenia¹. W poszukiwaniu semantycznego znaczenia pojęcia „suwerenność” zestawiane jest ono z takimi pojęciami, jak autonomiczność, niepodległość, samodzielność, samowładczość czy wolność².

Jest charakterystyczne, że do konceptu suwerenności odwołują się różne dyscypliny naukowe, ale często w odmiennym znaczeniu – inne znaczenie przypisują mu politolodzy, inne ekonomiści, a jeszcze inne prawnicy, wśród których odmienną percepcję przyjmują przedstawiciele prawa międzynarodowego i konstytucyjnego³. Stąd też w dyskursie naukowym stale obecny jest spór co do charakteru suwerenności – czy ma charakter prawny, polityczny, czy może coraz bardziej ekonomiczny. Niezależnie jednak od przyjmowanej perspektywy naukowej cechą

¹ J. Czaputowicz, *Suwerenność*, Warszawa 2013, s. 15.

² R. Rosicki *O suwerenności*, Przegląd Naukowo-Metodyczny 2010/4, s. 63.

³ P. Tarasiewicz, *Suwerenność narodowa. Próba interpretacji filozoficznej*, Cywilizacja 2012/40, s. 29.

charakterystyczną idei suwerenności jest jej nierozzerwalne związanie z instytucją państwa⁴.

W naukach prawnych suwerenność jest cechą państwa, która umożliwia mu udział w życiu międzynarodowym; ma przy tym charakter „nie-stopniowalny”, określając status i pozycję prawną państwa. W ujęciu politycznym stanowi, zróżnicowaną w stosunku do poszczególnych państw, „wiązkę kompetencji i zdolności”⁵. W znaczeniu ekonomicznym państwo określić można jako suwerenne, jeżeli sprawuje rzeczywistą kontrolę nad aktywnością gospodarczą prowadzoną przez wszystkie podmioty na jego terytorium⁶ oraz posiada i wykorzystuje autonomicznie instrumenty prawne i faktyczne w celu realizacji założonych celów społeczno-gospodarczych.

Te różnice w podejściu do rozumienia suwerenności analizowane są również przez pryzmat jej zbywalności. W doktrynie prawa międzynarodowego nie ma akceptacji dla poglądu, iż państwa mogą przekazywać część suwerenności organizacji międzynarodowej; suwerenność jest bowiem niezbywalna, ma charakter niepodzielny, wyłączny i nieograniczony – jej „przekazanie” może nastąpić tylko w sytuacji, gdy jedno państwo zostanie wchłonięte przez inne. W ujęciu politologicznym obserwuje się bardziej dynamiczne podejście do konceptu suwerenności, która w tym ujęciu ma zmienny charakter i stanowi atrybut władzy, co przesuwają dyskurs w stronę „materialnego wymiaru suwerenności”, czyli zakresu autonomii państwa we współczesnych stosunkach międzynarodowych⁷.

Rosnąca współzależność państw, będąca następstwem procesów globalizacji i liberalizacji handlu międzynarodowego, a także wzrost roli i zasięgu prawa międzynarodowego każą postawić pytanie o współczesną treść, zakres i ograniczenia suwerenności państwa, zarówno w wymiarze ogólnym, jak i – będącej w centrum procesu badawczego, którego efektem jest niniejsza monografia – w wymiarze fiskalnym

⁴ F.H. Hinsley, *Sovereignty*, Cambridge 1986, s. 22.

⁵ J. Czaputowicz, *Suwerenność...*, s. 16.

⁶ S.P. Subedi, *International Economic Law*, London 2007, s. 23.

⁷ J. Czaputowicz, *Suwerenność...*, s. 26–27.

(podatkowym). Procesy te prowadzą bowiem do napięć między ramami globalnego rynku światowego a tradycyjnymi ramami władzy państw, czego konsekwencją jest ograniczanie władzy państwa, a równocześnie uzyskanie przez „rynki światowe” wpływu na rozwój i treść współpracy, granice państwowe w coraz mniejszym stopniu stanowią bowiem dla nich barierę⁸.

Natomiast tak akcentowane związanie idei suwerenności z instytucją państwa wynika z faktu, iż określana jest ona jako „wytwór” społeczeństw poszukujących ram organizacji zarówno wewnętrznych stosunków społecznych, jak i relacji ze społeczeństwami zrzeszającymi się w innych strukturach w skali międzynarodowej. Suwerenność współczesnego państwa wyraża się poprzez jego trzy główne cechy: wewnętrzną spójność, zewnętrzną niezależność oraz supremację prawa⁹. Warto jednak podkreślić, iż jest to związanie z państwem we współczesnym znaczeniu, a idea suwerenności obecna na przestrzeni wieków miała znacząco odmienne znaczenie, zarówno w sensie przedmiotowym, jak i podmiotowym.

2. Geneza i ewolucja idei suwerenności państwa

Od zarania dziejów kształtowaniu się różnych instytucji politycznych towarzyszy idea (koncepcja) suwerenności; jej znaczenie ewoluowało wraz ze zmieniającymi się formami organizacji społeczeństw jako paradygmat władzy politycznej i model relacji między kształtującymi się strukturami państw¹⁰. Rozważania na temat wzajemnych relacji między państwem, władzą i ludem były prowadzone już w starożytności, mimo iż samo pojęcie suwerenności nie było jeszcze wówczas dokładnie zdefiniowane. Zarówno w greckiej, jak i później w rzymskiej myśli politycznej dominowało założenie, że najwyższą wartością, czyli podmiotem suwe-

⁸ J. Kranz, *Jak rozumieć suwerenność? Próba opisu* [w:] *Suwerenność państwa i jej granice*, red. S. Sowiński, J. Węgrzecki, Warszawa 2010, s. 17.

⁹ M. Loughlin, *Ten Tenets of Sovereignty* [w:] *Sovereignty in transition*, red. N. Walker, Portland 2006, s. 59.

¹⁰ M. Isenbaert, *EC Law and the Sovereignty of the Member States in Direct Taxation*, Amsterdam 2010, s. 5.

BIBLIOTEKA PRZEGLĄDU PODATKOWEGO

Rafał Lipniewicz – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Specjalizuje się w problematyce międzynarodowego i unijnego opodatkowania przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wpływu procesów digitalizacji i robotyzacji na system podatkowy. Członek International Fiscal Association.

Monografia przedstawia współczesne rozumienie pojęcia jurysdykcji podatkowej państwa. Poddaje analizie, w jakim stopniu konstrukcja prawna węzłowych instytucji międzynarodowego prawa podatkowego gwarantuje realizację fiskalnych celów polityki podatkowej i przeciwdziała transgranicznemu unikaniu opodatkowania w warunkach gospodarki cyfrowej.

Autor omawia w książce takie zagadnienia jak:

- pojęcie i zasięg jurysdykcji podatkowej państwa,
- zasady międzynarodowego opodatkowania dochodu,
- międzynarodowe podwójne opodatkowanie,
- rezydencja podatkowa w odniesieniu do osób fizycznych oraz spółek,
- modele konwencji podatkowych,
- cyfryzacja działalności gospodarczej.

Publikacja zawiera omówienie kluczowych regulacji konwencji modelowej OECD oraz koncepcji międzynarodowego opodatkowania dochodu w świetle digitalizacji procesów biznesowych.

Książka jest przeznaczona dla wszystkich, którzy w praktyce i bieżącym doradztwie stykają się z tematyką międzynarodowego prawa podatkowego: sędziów, adwokatów, radców prawnych i doradców podatkowych. Może również stanowić cenną pomoc dydaktyczną dla pracowników naukowych i studentów.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

WOLTERS KLUWER POLECA

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)